

«Діду, ви говорите дивні речі», – сказав я в захопленні.
«Ба, а яка користь із того, щоб говорити про речі, котрі відомі всім?»

СОВИНА МУДРІСТЬ

– Чий ти, хлопче?

– Банясів.

– Пощо прийшов?

– По розсіл.

– У що націдиш?

– У горнятко.

– Чим прикриєш?

– Паленятком.

Простягаю йому глиняний глек, прикритий сирим млинцем. Баба Олена не любить пластикових кришок. А пелюстина з тіста, зсихаючись, гарно обтягує шийку посудини, і під нею трунок «дихає». І навіть шепче, як оця дідова киселиця. Її він готує просто: кидає в діжу фрукти-падалиці, пахуче зілля і назбирані в лісі ягоди. Заливає криничною

водою і додає мед. Можна пити як квас, а можна готувати на цьому холодний борщ-кришеник. Моя бабуся називає той напій ягідним розсоллом. Каже, що він свіжить утробу і холодить кості в жару. Смішна.

Виряджаючи мене до діда Ворона, баба наказувала:

– Привітайся, поговори з чоловіком.

– Про що я буду говорити з чужою людиною?

– По-перше, він не чужий. Мій хрещений. А по-друге, з людьми треба розмовляти, навіть із чужими.

– І що я маю казати?

– Запитай, як здоров'я, поцікався, що він робить на ту годину.

– А що він скаже?

– Ніхто не знає, що він скаже. Такий він кручений чоловік, – каже баба.

І ось я тут і питаю його:

– Що ви робите, діду?

– Та пасу цвіркунів. Хіба не бачиш?

Я не бачу. Лише чую: «Сюр-сюр-сюр...»

Він насправду схожий на пастуха. Сплетені руки зіперті на високу білу палицю, а поверху борода, теж біла. Цвіркуни сюрчать у живо-плоті – аж навісніють. І в кожного своя музика, наче тнуть на різних крихітних скрипках. Я цілюся вухом у кожен звук.

Дідо тупнув ногою:

– Ану цить, мізеріє! Не заважайте мені з гостем бесідувати.

Цвіркуни вмовкли. Тихо. Треба далі про щось говорити, здога-дуюся. І тут я вгледів на піддашші дідової хижі опудало сови. Вели-ка сиво-ряба птаха з чорними китичками вух і блискучими буршти-новими очима.

– Що то за сова? – питаю.

– О, то була знаменита сова! Можна сказати, нанашка лісового птаства.

– Чим же вона знаменита?

– Мудрістю. Совиною мудрістю.

Я спантеличено мовчу. Що тут скажеш, я не дуже тямлю на пта-шиному інтелекті.

– Розумію тебе, – каже дідो. – Можна засумніватися в мудрості птаха, який став опудалом... Але запевняю тебе, що сова померла не від якогось безглузлого випадку, а від старості.

– Сиви довго живуть, – мовив я.

– Так. Гадаю, що вони живуть стільки, скільки хочуть.

– А ця скільки жила?

– Не скажу достеменно, бо я вже застав її старою. Але ще встиг спізнати її натуру.

– Цікаво, – кажу я, бо мені справді цікаво.

– Вона жила в окраїнному осокорі моєї садиби. Мабуть, нароком вибрала сірий стовбур, щоб її не було видно, коли визирала з дупла. Спершу я частіше її чув, ніж бачив. Можна сказати, що вона замінювала мені пса. Давала знати, коли хтось наближався до обійстя. Якщо це була людина, то сова завзято клацала дзьобом. Якщо забрів із хащі лис, то сова сердито хавкала. Якщо почула в траві змію, то шипіла тоненько. Якщо вгледіла гризуна, то озивалася щурячим писком. А коли залітав яструб, ласий на курчата, сова навісно верещала. Аж у мене кров холонула, не те що в домашньої птиці. Треба визнати, що то була дуже шляхетна хижачка – вона не полювала поблизу гнізда. Тому перната дрібнота почувалася безпечно під її покровительством. А якось у мене вилетів з вулія рій, то сова так кашляла, аж захлиналася – поки я не згріб бджолину сім'ю в міх. А бувало просто веселила мене – реготала, весело фуркала, свистіла і навіть намагалася тьохкати солов'єм, коли той затято мовчав. Ти знаєш, що солов'ї не співають, коли мало комашні, себто корму для них... Полювати вона відлітала в дальні хащі. Міркую, що добиралася й до самої Скляної гори, бо, повертаючись, приносила в очах особливий блиск. Загадковий, наче мерехтіння самоцвітів на дні криниці. Така в мене була сердечна приятелька сова. Який у неї був слух! Чула, як карасик сопе на березі ставка – мій гостинець для неї. І безшумно прилітала за лакоминою. Сиви, знаєш, у п'ятдесят разів краще чують за людей. А бачать, що діється і спереду, і збоку, і ззаду водночас. Але старіючи, помічав я, моя совиця ставала мовчазнішою. Відкривала дзьоба хіба щоб з'їсти мишу. Що більше вона жила – то більше вона знала. Що більше вона знала – то більше